Vol. 9 No. 3 April 2025 E-ISSN: 2456-5571

പ്രവാസസാഹിത്യത്തിനൊരാമുഖം

ഡോ. പെട്രീഷ്യ ജോൺ

അസ്സോ. പ്രൊഫ. ഫാത്തിമ മാതാ നാഷണൽ കോളേജ്, കൊല്ലം

സംഗ്രഹം

തൊഴിൽപരമോ, വിദ്യാഭ്യാസപരമോ, രാഷ്ട്രീയമോ ആയ കാരണങ്ങളാൽ ജന്മനാട്ടിൽ നിന്നും മറ്റൊരിടത്തെത്തുന്നവരുടെ അനുഭവാവിഷ്കരണമാണ് പ്രവാസസാഹിത്യം (ഉശമുീൃമ ഘശലേൃമൗൃല). പ്രവാസം അനുസ്യൂതം തുടരുന്ന ജീവിതപ്രക്രിയയാണ്. അർത്ഥപരിവർത്തനം സാധ്യമായ ജീവിതാവസ്ഥ കൂടിയാണ്. അന്യദേശത്തോടുള്ള ആകർഷണം നിമിത്തം പുറപ്പെട്ടുപോയവരുടെ അനുഭവങ്ങൾ കൂടിയാകുന്നു, പ്രവാസം. ഇത് വിവിധതരത്തിൽ സംഭവിക്കാം. ഗ്രാമത്തിൽ നിന്ന് നഗരത്തിലേക്ക്, പിന്നെ മഹാനഗരങ്ങളിലേക്ക്, സ്വന്തം രാജ്യത്തിന്റെ ഇതരപ്രദേശങ്ങളിലേക്ക്, വിദേശങ്ങളിലേക്ക്. പ്രകൃതിവിധിയിലൂടെയും മനുഷ്യവിധിയിലൂടെയും പ്രവാസം സംഭവിക്കാം. വിവിധങ്ങളായ പ്രകൃതിക്ഷോഭങ്ങൾ കാരണം ഒരു പ്രദേശത്തെ ജനങ്ങൾക്ക് മറ്റൊരുദേശത്തേക്ക് പോകേണ്ടിവരും. മനുഷ്യവിധി വ്യക്തിയേയും സമൂഹത്തേയും ഒരുപോലെ പ്രവാസത്തിലേക്ക് നയിക്കും. തൊഴിൽ, വിദ്യാഭ്യാസം എന്നീ കാരണങ്ങളാൽ വ്യക്തികളേയും, യുദ്ധം, ഭക്ഷ്യക്ഷാമം എന്നീ കാരണങ്ങളാൽ സമൂഹത്തെയും മറ്റൊരു പ്രദേശത്ത് എത്തിക്കും. അന്യനാട്ടിൽ ജീവിക്കുകയും എന്നാൽ മനസ്സുകൊണ്ട് സ്വന്തം നാട്ടിൽ പോകാൻ ആഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നവരുടെ ജീവിതത്തെയാണ് ഡയസ്പോറ ലിറ്ററേച്ചറിൽ പറയുന്നത്. വിശാലാർത്ഥത്തിൽ ഇവ രണ്ടും പ്രവാസസാഹിത്യത്തിന്റെ പരിധിയിൽ വരും. പ്രവാസത്തിന് മനുഷ്യചരിത്രത്തോളം പഴക്കമുണ്ട്. ആദിമമനുഷ്യന്റെ ജീവിതം തേടിയുള്ള യാത്രകളെല്ലാം തന്നെ പ്രവാസങ്ങളായിരുന്നു. ഈ യാത്രകളെല്ലാം സമൂഹമായിട്ടായിരുന്നു. സമൂഹമായി നടത്തിയിരുന്ന യാത്രകൾ വ്യക്തിയിലേക്ക് ചുരുങ്ങിയപ്പോൾ പ്രവാസത്തിന് പുതിയലോകം തുറക്കുകയായി. മനുഷ്യസംസ്കാരത്തിന്റെ പിറവിക്കും വളർച്ചയ്ക്കും കാരണം ഇത്തരത്തിലുള്ള പ്രവാസങ്ങളാണ്. ജൂതമതം, ബൈബിൾ, ഖുറാൻ, ഇതിഹാസങ്ങൾ, മലയാളസാഹിത്യം എന്നിവയുമായി പ്രവാസം എങ്ങനെ ബന്ധിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നും ഈ പ്രബന്ധത്തിൽ ചർച്ച ചെയ്യുന്നു. പ്രവാസരചനകൾ, പ്രവാസത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം, അർത്ഥകൽപ്പനകൾ എന്നിവയും പ്രബന്ധത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു.

***താക്കോൽ വാക്കുകൾ** : പ്രവാസസാഹിത്യംറശമുീൃമ ഹശലേൃമൗൃല, പ്രവാസംറശമുീൃമ , പ്രവാസപഠനങ്ങൾറശമുീൃശര ൗേറശലെ, ഇതിഹാസം ലുശര*

ആമുഖം

തൊഴിൽപരമോ, വിദ്യാഭ്യാസപരമോ, രാഷ്ട്രീയമോ ആയ കാരണങ്ങളാൽ ജന്മനാട്ടിൽ നിന്നും മറ്റൊരിടത്തെത്തുന്നവരുടെ അനുഭവാവിഷ്കരണമാണ് പ്രവാസസാഹിത്യം (ഉശമുീൃമ ഘശലേൃമൗൃല). പ്രവാസം അഥവാ ഉശമുീൃമ എന്നതിന 'അന്യദേശത്തുള്ള പാർപ്പ്' എന്നാണർത്ഥം. ഇപ്രകാരം പ്രവാസം അനുഭവിക്കുന്ന ആൾ എന്ന നിലയിൽ വ്യക്തി പ്രവാസിയായി മാറുന്നു. 'പ്രകർഷേണയുള്ള വാസം' എന്നാണ് പ്രവാസം എന്ന സംസ്കൃതപദത്തിന്റെ വിഗ്രഹരൂപം. 'പ്ര' പൂർവകമായ 'ക്രഷ്' ധാതുവിൽ നിന്നും നിഷ്പന്നമാണ് 'പ്രകർഷം', 'ക്രഷ്' ധാതുവിന അടുപ്പിക്കൽ, ആകർഷണം തുടങ്ങിയ അർത്ഥങ്ങളുണ്ട്. ആയതിനാൽ അന്യദേശത്തോടുള്ള ആകർഷണം നിമിത്തം പുറപ്പെട്ടുപോയവരുടെ അനുഭവങ്ങൾ കൂടിയാകുന്നു, പ്രവാസം. ഇത് വിവിധതരത്തിൽ സംഭവിക്കാം. ഗ്രാമത്തിൽ നിന്ന് നഗരത്തിലേക്ക്, പിന്നെ മഹാനഗരങ്ങളിലേക്ക്, സ്വന്തം രാജ്യത്തിന്റെ ഇതരപ്രദേശങ്ങളിലേക്ക്, വിദേശങ്ങളിലേക്ക്. പ്രകൃതിവിധിയിലൂടെയും മനുഷ്യവിധിയിലൂടെയും പ്രവാസം സംഭവിക്കാം. വിവിധങ്ങളായ പ്രകൃതിക്ഷോഭങ്ങൾ കാരണം ഒരു പ്രദേശത്തെ ജനങ്ങൾക്ക് മറ്റൊരുദേശത്തേക്ക് പോകേണ്ടിവരും. മനുഷ്യവിധി വ്യക്തിയേയും സമൂഹത്തേയും ഒരുപോലെ പ്രവാസത്തിലേക്ക് നയിക്കും. തൊഴിൽ, വിദ്യാഭ്യാസം എന്നീ കാരണങ്ങളാൽ വ്യക്തികളേയും, യുദ്ധം, ഭക്ഷ്യക്ഷാമം എന്നീ കാരണങ്ങളാൽ സമൂഹത്തെയും മറ്റൊരു പ്രദേശത്ത് എത്തിക്കും. അന്യനാട്ടിൽ ജീവിക്കുകയും എന്നാൽ മനസ്സുകൊണ്ട് സ്വന്തം നാട്ടിൽ പോകാൻ ആഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നവരുടെ ജീവിതത്തെയാണ് ഡയസ്പോറ ലിറ്ററേച്ചറിൽ പറയുന്നത്. വിശാലാർത്ഥത്തിൽ ഇവ രണ്ടും പ്രവാസസാഹിത്യത്തിന്റെ പരിധിയിൽ വരും.

പ്രവാസചരിത്രം

''നമ്മളിൽ ഓരോ ആളും നഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു വീട്ടിന്റെ ഓർമ്മ ഉള്ളിൽ കൊണ്ടു നടക്കുന്നുണ്ട്''[1] ഒരു അടഞ്ഞ വാതിൽ, ഒരിക്കൽ പരിചിതമായിരുന്ന ഒരാകാശക്കീറ്, നിറങ്ങളും മണങ്ങളും നുരയിടുന്ന ഒരു തെരുവ് - ഓരോ മനുഷ്യന്റെയും ഹൃദയത്തിൽ ജീവൻപൂണ്ടു നിൽപ്പുണ്ട്.''[2] പ്രവാസത്തിന മനുഷ്യചരിത്രത്തോളം പഴക്കമുണ്ട്. ആദിമമനുഷ്യന്റെ ജീവിതം തേടിയുള്ള യാത്രകളെല്ലാം തന്നെ പ്രവാസങ്ങളായിരുന്നു. ഈ യാത്രകളെല്ലാം സമൂഹമായിട്ടായിരുന്നു. സമൂഹമായി നടത്തിയിരുന്ന യാത്രകൾ വ്യക്തിയിലേക്ക് ചുരുങ്ങിയപ്പോൾ പ്രവാസത്തിന പുതിയലോകം തുറക്കുകയായി. മനുഷ്യസംസ്കാരത്തിന്റെ പിറവിക്കും വളർച്ചയ്ക്കും കാരണം ഇത്തരത്തിലുള്ള പ്രവാസങ്ങളാണ്.

കേരളീയപ്രവാസചരിത്രം

ബി.സി. മൂന്നാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഗ്രീക്കുകാരും റോമാക്കാരും അറബികളും കച്ചവടത്തിനുവേണ്ടി കേരളത്തിൽ എത്തിയിരുന്നു. ഏ.ഡി. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ക്രിസ്ത്യൻമിഷണറിമാരുടെ സഹായത്തോടെ സഹായത്തോടെ കേരളീയർ മറ്റ് വിദേശരാജ്യങ്ങളിലേക്ക് തൊഴിൽതേടി പോയിരുന്നു. ശ്രീലങ്കയിൽ തൊഴിൽതേടി എത്തിയവരിൽ പത്ത് ശതമാനം കേരളീയരാണ്. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഏഷ്യ, സിങ്കപ്പൂർ, മലയ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലേക്ക് വൻതോതിലുള്ള കുടിയേറ്റം നടക്കുകയുണ്ടായി. ഈ കാലയളവിൽ ഇന്ത്യയിലെ തന്നെ പ്രധാനനഗരങ്ങളായ ബാംഗ്ലൂർ, ബോംബെ, കൽക്കട്ട, മദ്രാസ് എന്നീ നഗരങ്ങളിലേക്കും, ഗൾഫ് രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപനമുണ്ടായി. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനം ഗൾഫ് കുടിയേറ്റക്കാരിൽ മിക്കവരും കേരളത്തിൽ നിന്നുള്ളവരാണ്. കൊളോണിയലിസത്തിന്റെ ഫലമായി ബ്രിട്ടൺ, ഫ്രാൻസ്, ആഫ്രിക്ക എന്നിവടങ്ങളിലേക്കും മലയാളിയെയെത്തിച്ചു. ഈ കാലയളവിൽ അഭ്യസ്തവിദ്യരായ കേരളീയർ യൂറോപ്പ്യൻ രാജ്യങ്ങളിലേക്കും അമേരിക്ക, കാനഡ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലേക്കും എത്തപ്പെട്ടു. വിദ്യാഭ്യാസാവശ്യങ്ങൾക്കായുള്ള കുടിയേറ്റം വൻതോതിൽ നടക്കുന്നതും ഈ കാലയളവിലാണ്. കേരളത്തിൽ ആഭ്യന്തര കുടിയേറ്റചരിത്രത്തിലെ സുപ്രധാന അധ്യായം മലബാർ കുടിയേറ്റത്തിന അവകാശപ്പെട്ടതാണ്.

പ്രവാസവും ജൂതമതവും

'പ്രവാസം' എന്ന വാക്ക് പൊതുശ്രദ്ധയിൽ എത്തുന്നത് ജൂതമതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ്. സ്വന്തമായതെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ച് പലായനം ചെയ്യാൻ (ഉശമുെീൃശലിരല) നിർബന്ധിതരാക്കപ്പെട്ടവരാണ് ജൂതന്മാർ. അവരുടെ പലായനത്തെക്കുറിക്കുന്ന 'ഉശമുെീൃമ എന്ന പദത്തിൽ നിന്നാണ് പ്രവാസം (ടീഷീൗൃി) എന്ന വാക്ക് രൂപപ്പെട്ടത്. പ്രവാസം വിഷയമാകുന്ന സാഹിത്യത്തെ 'പ്രവാസസാഹിത്യ' (ഉശമുെീൃമ ഘശലേൃമൗൃല)മെന്നും പ്രവാസപഠനങ്ങളെ (ഉശമുെീൃമ ടൗേറശല) എന്നും വിളിക്കുന്നു.

പ്രവാസം ഇതിഹാസങ്ങളിൽ

പ്രവാസം ഒരു സാഹിത്യശാഖയായിട്ട് അധികം കാലമായില്ലെങ്കിലും സാഹിത്യത്തിന പ്രവാസം വിഷയമാകുന്നതിന സാഹിത്യചരിത്രത്തോളം പഴക്കമുണ്ട്. അങ്ങനെ നോക്കിയാൽ പ്രവാസജീവിതം ഭാരതീയ ഇതിഹാസങ്ങളിൽ കണ്ടെത്താൻ കഴിയും. രാമായണത്തിൽ രാമൻ പതിനാല് വർഷം കാട്ടിൽ കഴിയുന്നത് പ്രവാസമാണ്. മഹാഭാരതത്തിൽ ചൂതിൽ തോറ്റ പാണ്ഡവർ പന്ത്രണ്ട് വർഷം പ്രവാസജീവിതം നയിക്കുന്നു. മഹാഭാരതത്തിലെ ഉപകഥയായ നളോപാഖ്യാനത്തിലെ നായകനായ നളനും പ്രവാസിയായി ജീവിക്കേണ്ടി വരുന്നു. ഇങ്ങനെ നിരവധി സംഭവങ്ങൾ രാമായണത്തിലും മഹാഭാരതത്തിലും കണ്ടെത്താം.

പ്രവാസജീവിതം ബൈബിളിലും ഖുറാനിലും

ബൈബിളിൽ പ്രവാസജീവിത്തെക്കുറിച്ച് നിരവധി വർണ്ണനകളുണ്ട്. മോശയാൽ എഴുതപ്പെട്ടു എന്നു കരുതുന്ന ഉൽപ്പത്തി, പുറപ്പാട്, ലേവ്യർ, സംഖ്യ, ആവർത്തനം എന്നീ ഭാഗങ്ങൾ ബാബിലോൺ പ്രവാസകാലത്ത് എഴുതപ്പെട്ടവയാണ്. വിലക്കപ്പെട്ട കനി ഭക്ഷിച്ചതിന്റെ പേരിലാണ് ആദാമിനേയും ഹൗവ്വയേയും ദൈവം പ്രവാസത്തിലേക്ക് തള്ളിവിടുന്നത്. അങ്ങനെ ബൈബിളിലെ ആദ്യ മാതാപിതാക്കളിൽ നിന്ന് പ്രവാസചരിത്രം തുടങ്ങുന്നു. അബ്രഹാമിൽ തുടങ്ങുന്ന വംശപരമ്പരയുടെ പ്രവാസവും യിസ്രയേല്യരുടെ പ്രവാസവും പുറപ്പാട് പുസ്തകത്തിലെ പ്രവാസവും കൊണ്ട് സമ്പന്നമാണ് ബൈബിൾ. ഖുറാനിലും നബിപ്രവാചകന്റെ പാലായനജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് വിസ്തരിച്ച് അടയാളപ്പെടുത്തുന്നു.

പ്രവാസം അനുഭവമായിമാറുമ്പോൾ

ജന്മനാടിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഓർമകളിൽ കഴിയുന്നവരാണ് പ്രവാസികൾ. സ്വന്തം നാട്ടിൽനിന്നും പരദേശത്തേയ്ക്ക് പോകുമ്പോഴും മടങ്ങിവരാനുള്ള ത്വര അവരിൽകാണും. ഇത് ചിലപ്പോൾ ശക്തമായിത്തീരാറുണ്ട്. സിനിമകൾ കാണുമ്പോഴും ചലച്ചിത്രഗാനങ്ങൾ ആസ്വദിക്കുമ്പോഴും പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുമ്പോഴും ടെലിവിഷൻ ചാനലുകളിലൂടെ കണ്ണോടിക്കുമ്പോഴും നാടിനെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്ത അവരെ മദിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. ജീവിതം പ്രശ്നസങ്കീർണ്ണമാവുമ്പോഴും നാടിനെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്ത അവരെ അവരെ മദിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. ജീവിതം പ്രശ്നസങ്കീർണ്ണമാവുകയും ഗൃഹാതുരത്വം വേട്ടയാടുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അവരിൽ നിന്നും അനുഭവങ്ങളുടെ ആവിഷ്കാരങ്ങൾ ഉണ്ടാകാറുണ്ട്. ഇത്തരം അനുഭവാവിഷ്കാരമാണ് പ്രവാസസാഹിത്യം. എന്നാൽ എല്ലാ അനുഭവാഷ്കാരങ്ങളെയും പ്രവാസസാഹിത്യമായിട്ട് പരിഗണിക്കാനും കഴിയില്ല.

പ്രവാസരചനകൾ

പ്രവാസം അനുസ്യൂതം തുടരുന്ന ജീവിതപ്രക്രിയയാണ്. അർത്ഥപരിവർത്തനം സാധ്യമായ ജീവിതാവസ്ഥ കൂടിയാണ്. പ്രവാസത്തിന പ്രയാണം, പ്രവർത്തനം, പരിവർത്തനം എന്നിങ്ങനെയുള്ള അവസ്ഥകളുണ്ട്. സ്വന്തം ദേശം വിട്ട് മറ്റൊരു സ്ഥലത്ത് എത്തുന്നതാണ് പ്രയാണം. എത്തപ്പെട്ട സ്ഥലത്ത് ജീവിതം മെച്ചപ്പെടുത്താൻ അയാൾ ചെയ്യുന്ന അധ്വാനമാണ് പ്രവർത്തനം. ആ പ്രവർത്തനത്തിലൂടെ അയാൾക്കും ചുറ്റുപാടുകൾക്കുമുണ്ടാകുന്ന മാറ്റമാണ് പരിവർത്തനം. പ്രവാസിയുടെ ഇത്തരം അവസ്ഥകൾ സാഹിത്യരചനകൾക്ക് കാരണമായിത്തീരാറുണ്ട്.

പ്രവാസത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം

പ്രവാസത്തിന അഭയം, അന്നം, മെച്ചപ്പെട്ട മേച്ചിൽപ്പുറം എന്നിങ്ങനെയുള്ള ലക്ഷ്യങ്ങളാണ് ഉള്ളത്. അഭയം ആഗ്രഹിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവാസം അത്യാവശ്യവും അന്നം ലക്ഷ്യമാക്കുന്നവർക്ക് പ്രവാസം അവശ്യഘടകവും മെച്ചപ്പെട്ട മേച്ചിൽപ്പുറം വേണ്ടവർക്ക് അതൊരു അലങ്കാരവുമാണ്. അഭയം തേടുന്നവർക്ക് രാഷ്ട്രീയ വംശീയ കാരണങ്ങളാണുള്ളത്. അന്നത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള പ്രവാസങ്ങൾ താല്ക്കാലികമായോ സ്ഥിരമായോ ആണ് തൊഴിൽ ലഭിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലേക്ക് ചെന്നെത്തുക. മെച്ചമായ മേച്ചിൽപ്പുറം തേടി പോകുന്നവർ ഒന്നിൽ നിന്ന് മറ്റൊന്നിലേക്ക് നിരന്തരമായി യാത്ര ചെയ്തുകൊണ്ടേയിരിക്കും.

പ്രവാസത്തിന്റെ അർത്ഥകല്പനകൾ

ജീവിതം മെച്ചപ്പെടുന്നതിനു വേണ്ടി ഒരു സ്ഥലത്തു നിന്ന് മറ്റൊരു സ്ഥലത്ത് എത്തുന്നവന്റെ ഗൃഹാതുരമായ സ്വത്വനൈരാശ്യങ്ങളുടെയും ജീവിതാനുഭവങ്ങളുടെയും ആവിഷ്കാരമാണ് പ്രവാസസാഹിത്യം. തങ്ങൾക്ക് നഷ്ടമായ ഭാഷ, ആചാരം, മതം, കാലാവസ്ഥ, ഭക്ഷണം എന്നിവയിൽ അന്തർലീനമായിക്കിടക്കുന്ന ഗൃഹാതുരമായ വൈകാരികത്വത്തിന്റെ സാംസ്കാരികാംശങ്ങളാണ് പ്രവാസസാഹിത്യത്തിന്റെ ഊർജ്ജം. വാണിജ്യത്തിനും തൊഴിലിനും വേണ്ടി മറ്റൊരു ദേശത്ത് എത്തിയവരും രാഷ്ട്രീയകാരണങ്ങളാൽ സ്വന്തം നാട് നഷ്ടപ്പെട്ടവരുമെല്ലാം പ്രവാസത്തിന്റെ അർത്ഥപരിധിയിൽ വരും. നാടുകടത്തപ്പെട്ടവർ, കുടിയേറ്റത്തൊഴിലാളികൾ, പലകാരണങ്ങളാൽ പാലായനം ചെയ്തവർ, രാഷ്ട്രീയ അഭയാർത്ഥികൾ, വംശീയന്യൂനപക്ഷങ്ങൾ തുടങ്ങിയവരും പ്രവാസികളാണ്.

പ്രവാസം മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ

ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിലാണ് പ്രവാസാനുഭവങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സാഹിത്യകൃതികൾ മലയാളത്തിൽ രൂപപ്പെടുന്നത്. 'ആഭ്യന്തരവും ബാഹ്യവുമായ മറുനാടൻ ജീവിതം കേന്ദ്രമാക്കിയുള്ള എഴുത്ത് മലയാളത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചത് 1960 കൾക്ക് ശേഷമാണ്'. വിദേശത്ത് കഴിയുന്നവരും വിദേശത്തുനിന്നും സ്വദേശത്തേയ്ക്ക് എത്തിയവരും പ്രവാസകൃതികൾ എഴുതുന്നുണ്ട്. പ്രവാസിയായ ഒരാൾ എഴുതിയത് കൊണ്ടുമാത്രം ഒരു കൃതി പ്രവാസികൃതിയാകണമെന്നില്ല. കഴിഞ്ഞ ഒരു നൂറ്റാണ്ടായി നിരവധി പ്രവാസരചനകൾ മലയാളത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു.

ആനന്ദിന്റെ അപഹരിക്കപ്പെട്ട ദൈവങ്ങൾ, ആൾക്കൂട്ടം, എം. മുകുന്ദന്റെ പ്രവാസം, ബെന്യാമിന്റെ ആടുജീവിതം, മനോജ് കുറൂറിന്റെ നിലംപൂത്തു മലർന്നനാൾ, റഷീദ് പാറയ്ക്കലിന്റെ ഒരു തക്കാളികൃഷിക്കാരന്റെ സ്വപ്നങ്ങൾ, വിജയൻ പരവൂരിന്റെ സലാല സലാല, എസ്.കെ. പൊറ്റക്കാടിന്റെ കരിക്കോട്ടക്കരി, വിലാസിനിയുടെ ഊഞ്ഞാൽ, മലയാറ്റൂർ രാമകൃഷ്ണന്റെ വേരുകൾ, സാദ്ദിഖ് കാവിലിന്റെ ഔട്ട്പാസ് തുടങ്ങിയ

നോവലുകളിലും എൻ.എസ്. മാധവന്റെ നാലാംലോകം, അഷ്ടമൂർത്തിയുടെ എന്റെ ബോംബെക്കഥകൾ, ബന്യാമിന്റെ ജാവേദ് എന്ന മുജാഹിദീൻ, യു.കെ കുമാരന്റെ മടുത്തകളി, സി.എസ്. ചന്ദ്രികയുടെ കബീറിന്റെ ചിരി, മണികണ്ഠന്റെ അഫ്‌റാജ്, എ.എം. മുഹമ്മദിന്റെ അച്യുതൻകുട്ടിയും മിനിസ്ക്രീനിൽ കിളികളും നമ്മുടെ കലയും നീയും, ടിവി കൊച്ചുവാവയുടെ ഇറച്ചിയും കുന്തിരിക്കവും, ശ്രീരാമന്റെ വാസ്തുഹാര, കുഞ്ഞായൻ മൗലവി, ഒട്ടുചെടി തുടങ്ങിയ ചെറുകഥകളും, പ്രവാസ കവിതകൾ, ഡി. വിനയചന്ദ്രന്റെ ക്ഷണം, വീട്ടിലേയ്ക്കുള്ള വഴി, സത്യൻ മാടാക്കരയുടെ പൂർത്തിയാകാത്ത വീട്, തോമസ് കുര്യൻ തേയ്ക്കാനത്തിന്റെ മെംഫിസിലെ കാഴ്ചകൾ, അനൂപ് ചന്ദ്രന്റെ മഴ, അറേബ്യൻ ട്രാജഡി, കെ.എം. പ്രമോദിന്റെ കൊറിയ ഏസോ കടൂർകാചി, കമറുദ്ദീൻ ആമയത്തിന്റെ കുഫിയ്യ, കെ.സി. ജയന്റെ പോളിമോർഫിസം, ടി.പി. അനിൽകുമാറിന്റെ അയൽമരം തുടങ്ങിയ കവിതകളിലും എൻ. പ്രഭാകരന്റെ പുലിജന്മം പോലുള്ള നാടകങ്ങളിലും വിസ, ഗാന്ധിനഗർ സെക്കന്റ്സ്ട്രീറ്റ്, നാടോടിക്കാറ്റ്, വരവേൽപ്പ്, പത്തേമാരി, കടൽകടന്നൊരു മാത്തുക്കുട്ടി, ടേക്ക്ഓഫ്, അറബിക്കഥ, ഗർഷോം, ഗദ്ദാമ, ഡയമണ്ട് നെക്ലെസ്, മാമ്പഴക്കാലം, പെരുമഴക്കാലം, കല്ലുകൊണ്ടൊരു പെണ്ണ്, വിൽക്കാനുണ്ട് സ്വപ്നങ്ങൾ, ഈ നാട് തുടങ്ങിയ തിരക്കഥകളിലും എസ്.കെ. പൊറ്റക്കാടിന്റെ കാപ്പിരികളുടെ നാട്ടിൽ പോലുള്ള യാത്രാവിവരണ കൃതികളിലും ബാബു ഭരദ്വാജിന്റെ പ്രവാസിയുടെ കുറിപ്പുകൾ, കൃഷ്ണദാസിന്റെ ദുബായ്പ്പുഴ, ഹരിദാസ് പച്ചേനിയുടെ സൊറ തുടങ്ങിയ ഓർമ്മക്കുറിപ്പുകളിലും ചലച്ചിത്രഗാനങ്ങളിലും പ്രവാസം കേന്ദ്രമായിട്ടുണ്ട്. ഭാഷകൊണ്ടും ആഖ്യാനരീതികൊണ്ടും ജീവിതവ്യഥകളുടെ ചിത്രീകരണം കൊണ്ടും നവഭാവുകത്വം സൃഷ്ടിക്കുവാൻ ഇത്തരം പ്രവാസ രചനകൾക്ക് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഉപസംഹാരം

മെച്ചപ്പെട്ട ജീവിതസാഹചര്യങ്ങൾതേടി അന്യദേശങ്ങളിലേക്ക് മനുഷ്യൻ നടത്തുന്ന പ്രയാണമാണ് പ്രവാസം. മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ രൂപപ്പെടലോളം പഴക്കമുണ്ട് പ്രവാസജീവിതത്തിന. ഒരിടത്തുനിന്ന് മറ്റൊരിടത്തേക്കുള്ള മനുഷ്യപ്രയാണം അവന്റെ ജീവിതാവസ്ഥയിലും ജീവിതാന്തരീക്ഷത്തിലും വലിയ പരിവർത്തനങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു. അതിജീവനത്തിന്റെ തലങ്ങൾകൂടി പ്രവാസജീവിതത്തിലും പ്രവാസാനുഭവത്തിലും കടന്നുവരുന്നു. ഇത്തരം ജീവിതങ്ങളെ സാഹിത്യാദികലകളിൽ ആവിഷ്കരിക്കുമ്പോൾ അത് പച്ചയായ ജീവിതത്തിന്റെ പരിച്ഛേദം കൂടിയാവുന്നു.

കുറിപ്പുകൾ

1. രാജകൃഷ്ണൻ വി, ഭ്രഷ്ടിന്റെ നാനാർത്ഥങ്ങൾ, പ്രവാസത്തിന്റെ പൊരുൾ, കറന്റ് ബുക്സ്, തൃശൂർ, 2017, പുറം-12.
2. രാജശേഖരൻ പി.കെ, പ്രവാസരേഖകൾ, ഭാഷാപോഷിണി, മെയ്, 2011, പുറം-14

ഗ്രന്ഥസൂചി

1. ബെന്യാമിൻ, കുടിയേറ്റം, പ്രവാസത്തിന്റെ മലയാളി വഴികൾ, ഡി.സി. ബുക്സ്, കോട്ടയം, 2016.
2. ഉമർ തറമേൽ (എഡിറ്റർ), ഡയസ്പോറ: പ്രവാസികളുടെ കാവ്യസമാഹാരം, ഹരിതം ബുക്സ്, കോഴിക്കോട്, 2012.
3. ദിനേശൻ ഇ.കെ, (എഡിറ്റർ), പ്രവാസജീവിതം, ഒലിവ് പബ്ലിക്കേഷൻസ്, കോഴിക്കോട്, 2013.
4. രാജകൃഷ്ണൻ വി, ഭ്രഷ്ടിന്റെ നാനാർത്ഥങ്ങൾ, പ്രവാസത്തിന്റെ പൊരുൾ, കറന്റ് ബുക്സ്, തൃശൂർ, 2017.
5. രാജശേഖരൻ പി.കെ, പ്രവാസരേഖകൾ, ഭാഷാപോഷിണി, മെയ്, 2011.